

Pedagogisch klimaat en TOPs

Leerlingen in het praktijkonderwijs verschillen onderling sterk. Dit vraagt een pedagogisch klimaat waarin tegemoet gekomen kan worden aan diverse leer- en ondersteuningsvragen. Binnen De Baanbreker wordt er naar gestreefd om een schoolomgeving te creëren waarbinnen de leerling zich veilig en uitgedaagd voelt. Dat vraagt om het voortdurend zoeken naar afstemming tussen ruimte en vrijheid enerzijds en het bieden van structuur en grenzen anderzijds.

Vanuit een vertrouwde relatie met de mentor wordt binnen een veilige en uitdagende leeromgeving gewerkt aan het vergroten van de drie basisbehoeften van de leerling: relatie, competentie en autonomie.

Binnen De Baanbreker zijn voortdurend de volgende vragen actueel:

- Hoe zorgen we ervoor dat elke leerling zich gezien, erkend en gekend voelt en zich kan verbinden met anderen?
- Hoe zorgen we ervoor dat elke leerling aangesproken wordt op zijn of haar kwaliteiten en deze kan laten zien en benutten?
- Hoe zorgen we ervoor dat leerlingen uitgedaagd worden tot het nemen van verantwoordelijkheid voor de eigen ontwikkeling, de sociale omgang met anderen en de omgang met hun schoolomgeving (leermiddelen, materialen)?

TOPs! – Kies voor positief

Op De Baanbreker wordt gewerkt met elementen uit de TOPs! methode. Dit lesprogramma maakt leerlingen bewust van hun eigen denken en doen en leert hen hier verantwoordelijkheid voor te nemen. Dit doet TOPs! door te leren dat in iedere situatie gekozen kan worden voor een positieve oplossing.

TOPs! biedt leerlingen en schoolmedewerkers een gemeenschappelijke taal. Hiermee worden onverantwoordelijk gedrag ('probleemgedrag') en de gedachten en overtuigingen die daarachter zitten ('denkfouten') gemakkelijker onderwerp van gesprek. Daarnaast bevat de TOPs!-taal duidelijke en positieve termen voor helpende gedachten ('TOP-gedachten') en gewenst gedrag ('TOP-gedrag'). Door middel van deze gemeenschappelijke taal wordt er gewerkt aan een klimaat waarin leerlingen zich veilig en geaccepteerd voelen. De eigen kracht van leerlingen wordt versterkt en gedragsproblemen worden voorkomen of nemen af.

Vaardigheden en positieve groeps cultuur

Om positief te kunnen denken en doen, dienen leerlingen over de juiste vaardigheden te beschikken. TOPs! traint de leerlingen daarom in cognitieve en sociale vaardigheden, zelfcontrole en moreel redeneren.

Wanneer leerlingen over voldoende vaardigheden beschikken, kunnen zij een positieve groeps cultuur creëren. In een positieve groeps cultuur houden leerlingen rekening met elkaar, kunnen zij elkaars gezichtspunt innemen en helpen zij elkaar om problemen op te lossen.

Bijeenkomsten

TOPs!-bijeenkomsten vinden klassikaal of in specifieke groepen plaats en worden geleid door een mentor of docent.

TOPs! begint met een aantal startbijeenkomsten. Hierin wordt gewerkt aan een positieve groeps cultuur die als basis dient voor het vervolg van het programma. De leerlingen leren elkaar beter kennen, maken afspraken over hoe ze met elkaar omgaan en leren termen als TOP-gedachten en TOP-gedrag.

In het vervolg van het programma worden specifieke vaardigheden geoefend. Dit gebeurt tijdens drie typen TOPs!-lessen:

Omgaan met boosheid

Tijdens deze lessen leert de leerling omgaan met boosheid en andere emoties die hieraan ten grondslag kunnen liggen (verdriet, angst). De focus ligt op het leren herkennen van boosheid en het aanleren van zelfcontrolevaardigheden om er op een positieve manier mee om te gaan.

Sociale vaardigheden

Tijdens deze lessen oefenen leerlingen hoe zij positief kunnen reageren in sociale situaties. Voorbeelden van vaardigheden die geoefend worden, zijn omgaan met groepsdruk, rustig blijven als je uitgedaagd wordt, een compliment geven, excuses aanbieden en reageren op pesterijen.

Moreel redeneren

Tijdens deze lessen gaan leerlingen aan de hand van lastige situaties ('morele dilemma's') met elkaar in discussie. In deze discussies worden overtuigingen, waarden, normen en keuzes bespreekbaar gemaakt. Thema's die aan bod komen zijn bijvoorbeeld vriendschap, pesten, stelen en geweld.

Naast deze bijeenkomsten zijn er TIP-bijeenkomsten, waar leerlingen in de praktijk brengen wat ze in de TOPs!-lessen hebben geleerd. Ze bespreken lastige situaties uit hun dagelijks leven, geven elkaar adviezen en leren positief gedrag van elkaar over te nemen.